

magten som en ny Knud den Hellige vilde gøre os alle tiendepligtige. Herved beregnede han dog ikke, at der vilde gaa saa mange Aar, som det ærede Medlem for Køge (Alberti) forleden nævnte, inden de moderates Lov blev effektiv. Skulde det være over 8,000 Aar, saa tror jeg, det blev en 14—1,500 Kr. om Aaret, der skulde betales, og det kunde han sikkert nok være gaaet med til.

Men selv mod de moderates Tiendelov og de Ofre, den paalagde Statskassen, gjorde Medlemmer af Venstre den Gang meget stærke Indvendinger. Jeg deler slet ikke de Betæneligheder, som man den Gang gjorde gældende; jeg er enig med Forslagsstillerne i, at deres Formaal er retfærdigt, og at Statskassen kan paadrage sig visse Ofre, ikke saa smaa endda, men hvad jeg og mine Meningsfæller ere Modstandere af, er, at Staten ikke blot ved Tiendelaan, ved Administration og paa anden Maade skal bidrage til Afløsningen, men ogsaa skal bidrage med en meget betydelig Sum, over 30 Mill. Kr., for at der kan gives Tiendetagerne, Godsejerne, en Erstatning, som de efter vor Mening ikke have nogen Ret til.

Man vil maaske sige, at det er ikke blot Godsejerne, men ogsaa Præsterne, det drejer sig om. Jeg vil dertil sige, at Præsterne have efter min Mening ikke mere Ret til Erstatning end Godsejerne. Ogsaa Præsterne skulde oprindeligt give noget for noget. For den Tiende, de fik i godt dansk Korn, skulde de give aandeligt Vederlag. Det er brugt mange Gange fra Præsternes Side, at i Prædikenen og Guds Ord var der et Vederlag. Men nu er det bekendt, at medens Kornet er steget i Værdi, er det aandelige Vederlag en Vare, som er sunken i alt Fald i Brugsværdi. Befolkningen sætter ikke den Pris derpaa som i sin Tid, da det var en Livsfornødenhed for den at blive betjent af Præsterne. Hvad der kan ydes i vore Dage fra Præsters Side, grænser til fast det utrolige. Det er ikke ret længe siden, at en Præst gjorde selve Vorherre til Brandstifter, fordi Lynet slog ned i Harboøre Præstegaard og brændte nogle ganske uskyldige Bøger af Hostrup og lignende Forfattere. Det aandelige Vederlag, der ydes, er, som sagt,

nu af meget slet Kvalitet, medens Kornet, Bygget, der gives i Tiende, er af den Art, at det har faaet Præmie i London. Der er ikke mere det Forhold mellem Ydelse og Nydelse, som der oprindeligt var. Men dertil kommer, at skulde visse Præstembeder blive altfor forringede ved en Tiendeafløsning, hvorved der kun ydedes det 18-dobbelte, staa det Staten frit for at ændre derpaa ved en Præstelønningslov. Staten har selvfølgelig, ligesom den efter min Mening har Ret til at inddrage Lensbesidderes Godser, ogsaa Ret til at forhøje eller reducere Embedsmændenes Lønninger, og vilde Staten reducere Præsternes Lønninger, skønner jeg ikke, at det kunde betragtes som en Uret mod Embedernes Indhavere. Men skulde Embederne blive for daarlig aflagte, vilde det staa Staten frit for at raade Bod derpaa ad andre Veje, og jeg skal aldeles ikke have noget imod, at Præsterne lønnes saaledes, at de ikke sulte, saa længe vi overhovedet have en Statskirke. Jeg vil sige, at selv om Præsterne fik en Erstatning af det 18-dobbelte i Stedet for det 20-dobbelte, kunde de gennemgaaende være ret vel tjente dermed, thi det vilde være en uhyre Fordel for Præsten at faa en Sum eller Renten deraf frem for at have med den pinagtige Opkrævning at gøre. Han faar derved et Vederlag, som ikke er saa ringe for ham og hans hele Stilling.

Vi, der have stillet disse Ændringsforslag, ere altsaa enige med de 19 Forslagsstillere i Formaalet, enige i, at Tienden er en gammel uretfærdig Skat, og at den bør afskaffes; men vi mene, at den Vej, som Forslagsstillerne have valgt, ikke er saa retfærdig, som den burde være. Vi mene, at den Vej, vi have valgt, at lade Godsejerne, Tiendetagerne betale en væsentlig Del, i Stedet for at lade Statskassen betale en saa uhyre Sum, som der her er Tale om, er betydeligt mere retfærdig og stemmende med Landbodemokratiets Principper og med Folketingets gamle Praxis. Naar nu Sagen skal op i Landstinget, mener jeg, det vilde være urigtigt at forelægge den for Landstinget i en anden Skikkelse end den, som svarer til Folketingets gamle Princip. Det er første Gang en virkelig Tvangsafløsningslov skal op i Landstinget,